

overbærende med Formerne, end man er i andre Tilfælde.

J. M. Hansen: Da jeg tidligere, og navnlig ligeoverfor den lovgivende Magt, har havt en Deel med Samsøes Sager at gjøre, skal jeg udtale, at det har glædet mig meget at høre, hvorledes den ærede Justitsminister har besvaret den foreliggende Forespørgsel. Det fremgaaer nemlig deraf, at han, forsaavidt det staaer i hans Magt, vil, naar Andragender om forskjellige Rettelser eller Begunstigelser med Hensyn til Sagens Udførelse indkomme til Ministeriet, gjøre, hvad der kan og bør gjøres for at fremme denne Sag. Det er ogsaa ganske vist, at det er i høi Grad vigtigt for Samsø, saa hurtigt det lader sig gjøre, at komme ud af dette Spørgsmaal, fordi man ikke, før det er endt, kan tænke paa andre Midler, der kunne føre til Udløsning af det paagjældende uheldige Forhold. Det kunde ikke falde mig ind at udtale mig om den Sag eller det Spørgsmaal, som staaer for; men dersom det ved den endelige Dom skulde vise sig, at den Formening, Hønderne have om deres Eieendomsret til Jorden, ikke befindes grundet, vil der som Følge af denne Sags Anlæg være gaaet en meget lang og kostbar Tid hen, som kunde have været benyttet paa bedre Maade til gjennem Lovgivningen at see at komme ud af dette Forhold. Det er imidlertid efter deres egen Beslutning, at Sagen er paabegyndt, og de maae altsaa tage Følgerne; men da Sagen ikke er anlagt eller paabegyndt med Alles Billie, idet der er endeel Beboere paa Samsø, som ikke have villet deeltage i den, maa jeg kun beklage, at ogsaa de komme til at lide under det Dphold, dens Førelse for Domstolene vil bevirke, men medens de rigtignok ogsaa paa den anden Side faae de samme Fordele, som muligen ville komme ud af Domstolenes Afgjørelse af Sagen. Det glæder mig, som sagt, at der fra den ærede Justitsministers Side vil blive gjort, hvad der kan gjøres, for at Sagen kan lattes og fremstyndes saa meget som muligt.

Tscherning: Turde jeg spørge den ærede Justitsminister, om ikke de Papirer, Adkomstdocumenter etc., som findes hos jordbrøt-

lige Besiddere, maae betragtes som det Offentlige vedkommende, saaledes at ingen jordbrøtlig Besidder kan nægte at udlevere alle de Papirer, Dphlysninger og Adkomstdocumenter angaaende Godsets Undergivne, som muligen kunde findes i hans Eie, idet han ikke i en Sag som denne kan betragte sig som privat Part, der ikke er pligtig at give sin Modpart nogen Dphlysning, men tillige maa betragtes som offentlig Embedsmand, der skal ophlyse alt det, hvorom han er vidende, og hvoraf han er i Besiddelse, de godsherrelige Forhold vedkommende?

Justitsministeren: Dette Spørgsmaal er rigtignok stillet saa almindeligt, at jeg ikke for mit Vedkommende drister mig til at besvare det. Der kan være Tilfælde, hvori vedkommende Godseier virkelig fremtræder som offentlig Autoritet, har ført Bøger eller Protocoller og har Documenter, der kunne betragtes som værende under offentlig Varetægt; men der kan ogsaa være Tilfælde, hvori Forholdene ere af privat Betskaffenhed, og hvori han ikke, saavidt jeg troer, kan tvinges til at udlevere de vedkommende Documenter; men hvad enten jeg har den ene eller den anden Mening, vil dette i ethvert Tilfælde ikke medføre noget Resultat; thi det er selvfølgelig kun ad Rettens Vej, at han kan tvinges til at udlevere de Documenter, som han anseer sig bevættiget til ikke at udlevere.

Tscherning: Jeg kan specificere Sagen noget nærmere, og jeg troer ikke, at Rettens Mellemkomst behøves. Maa Regjeringen ikke til enhver Tid være bevættiget til at kræve udleveret fra Godseierne den hele Række af Fordebøger fra saa tidlig Tid, som de skulle være tilstede? Deri ligger, troer jeg, den Understøttelse, Regjeringen i Tilfælde af denne Art kan give og neppe kan unddrage sig for, thi, forsaavidt Affskrifter af disse Fordebøger savnes i de offentlige Arkiver, er man derfra bevættiget til at forlange dem udleverede af Fordegodseieren, og vi Andre ere da igjen bevættigede til at forbre dem udleverede fra Arkiverne ligesom alle andre Documenter, der angaa offentlige Forhold. Forholdet mellem